

liging der diakenen vasthield aan de vooropstelling van het „inzamelen van aalmoezen en goederen“ en in de tweede plaats noemt het „uitdeelen“. Dit leidt zoo licht ertoe om een te voornamelijk plaats te geven aan de vraag, hoe we de inkomsten en de uitgaven kunnen doen kloppen.

Dit is ook de instelling, die ertoe leidt, dat we gaan vragen: waarom moet ik zooveel betalen, en voor de diaconie en als belastingbetaler mede voor de kosten der openbare armenzorg. Al zulke vragen miskennen de noodzakelijke vooropstelling van de gedachte, dat God ons een roeping geeft. Geeft Hij ons een roeping, dan moeten we ook vertrouwen, dat Hij die roep, ook getrouw maakt; dat we in het geloof arbeidende, ook in dat geloof de middelen zullen vinden. Als dat eenmaal voor ons vast staat, dan gaan we samen met en voor elkander de middelen zoeken.

De lijn, waarop de diaconie en haar arbeid zich beweegt, heeft echter met de lijn, waarop de burgerlijke armenzorg ligt, snijpunten. Daarom hebben we ook na te gaan hoe we de diaconale hulp praktisch in 't geheel der armenzorg moeten inpassen. Thorbecke heeft in zijn beschouwingen over de taak der Overheid met betrekking tot de armenzorg gezegd: „De roeping der kerk kan niet zijn de armenzorg staathuishoudkundig te behandelen“. Hij stelt daartegenover, dat de diaconie een ander beginsel hebben. „Zij is het orgaan voor individuele godsdienstige liefdadigheid.“ Krachtens zijn liberaal beginsel wilde Thorbecke de diaconie beperken tot het enger terrein der kerk onder toezicht van de Overheid.

Groen eischte de geheele armenzorg op voor de diaconie. Het laatste standpunt gaven we prijs, het eerste is ons te beperkt gesteld. In tegenstelling met Thorbecke zien we wel degelijk als de roeping der kerk de armenzorg in staathuishoudkundig verband te zien. Dit vond onder meer uitdrukking in de samenwerking inzake de toepassing der kindervetten en inzake de geneeskundige verzorging. Daarom erkent de Overheid de particuliere en kerkelijke liefdadigheid als zodanig; de armen wel eischt voor deze den voorrang. Toch, is er, nu er niet het minst onder voorgaan van onze Gereformeerde diaconieën, een inpassen gekomen is in het groot geheel van den maatschappelijken strijd tegen de armoede, bijzondere noodzaak om nooit de tweeërlei lijn uit het oog verliezen.

De scheidslijn ligt niet alleen zooals Thorbecke die zag: de kerk het orgaan voor de individuele liefdadigheid, de Overheid de staathuishoudkundige hulp, want dan zou eenzijdig de wet van 1912, die toestond dat de Overheid ook volgens methoden van individualisatie zou helpen, en het optreden der diaconieën, door zich te rangschikken onder de organen, die de staatstaak helpen volbrengen anderzijds, ten slotte tot het uitwischen van de grenzen hebben gevoerd.

Het is echter wel te begrijpen, dat we dreigen te komen tot een gevaarlijke doormenging, omdat juist in onzen tijd zoo sterk naar voren treedt, dat de economische omstandigheden het moeilijk maken voor de diaconie zich te handhaven.

De diaconie ziet, dat de toepassing o.a. der kindervetten en de geneeskundige verzorging samenwerking vereischen en dat voorts naast de geregelenteerde steunverlening, de overheidszorg door individualisatie zich almeer stelt op het standpunt der particuliere zorg. Waarom zal de diaconie verder gaan beletten? Zij kan immers ook de eigen leden der kerk bij onvoldoende middelen met meer vrijheid overgeven aan de burgerlijke verzorging dan vroeger het geval kon zijn. Van den anderen kant ziet Maatschappelijk Hulpbetoon, dat de diaconieën haar eigen standpunt van voorgaan beginnen prijs te geven; zij handhaaft dan minder streng den eisch, dat de diaconie voorrang moet hebben bij de hulpverlening.

Het is voor de diaconie zoo verleidelijk verder te gaan op dit spoor.

We stelden in den aanvang voorop, dat in de bestrijding van het kwaad en in het verzachten van het leed door de Overheid zich iets kan openbaren van het Koninkrijk der gerechtigheid, zooals dat eenmaal in Christus zijn voltooiing zal verkrijgen. Welnu, wanneer thans aanvaard is, dat de burgerlijke armenzorg niet uitsluitend het karakter van politiezorg draagt, die de menschen alleen in het leven behoudt, maar ook arbeiden mag naar den eisch der individuele hulpverlening, ligt dan daarin niet de aanleiding om het met ons diaconale principe niet zoo nauw te blijven nemen? Hier staan we inderdaad voor het eigenlijke criterium. We mogen ons niet laten misleiden door een redeneering, die een schijn van recht heeft. Voorop sta, dat erkennen we de bevoegdheid der Overheid om zelve armenzorg uit te oefenen, daarin niet ligt opgesloten, dat de kerk mag terugtreden of iets van haar taak mag prijsgeven. Wanneer we goedkeuring eraan hechten, dat de burgerlijke armenzorg naar methodes van liefdadigheid haar werk verricht, dan moeten we dat doen onder tweeërlei voorbehoud. Allereerst onder dit beding, dat zij de kerkelijke en particuliere liefdadigheid niet verdringt, maar deze in haar volle recht van voorrang late en wij er dus ook nooit aan medewerken onzerzijds dit recht prijs te geven.

Maar in de tweede plaats onder beding, dat

we onze oogen er voor wijd open houden, dat de Overheidszorg wel met methodes van individualisatie aan de liefdadigheid ontleend, haar arbeid mag verrichten, doch dat daardoor haar arbeid nooit het karakter van liefdadigheid verkrijgt. De Overheid treedt altijd dwingend op en dit sluit alle gedachte aan liefdadigheid, die berust op het vrijwillig offer, gebracht uit Christelijke liefde, uit. Bovenal echter: de Overheid kan in haren arbeid nooit iets leggen van de zorg voor het geestelijk welzijn. Dit blijft de eere-taak, het recht en daarom de heilige plicht der kerk. Hier loopen de lijnen door zonder elkander ooit te kunnen snijden.

De materiele zorg van de Overheid heeft als vallende onder de burgerlijke gerechtigheid wel een ideeën kant, evenwel zij blijft altijd geheel onderscheiden van de kerkelijke zorg, die opkomt uit het hooge priesterlijk ambt van Christus.

Onze diaconieën moeten zich er steeds van bijten doordringen, dat het beginsel blijft. Ook al is de absolute toepassing niet meer in alle omstandigheden mogelijk, wij moeten vasthouden, dat dit blijven bij het beginsel vóór alles noodzakelijk maakt lo zoover te gaan met het verlenen van onderstand als de middelen en plaatselijke verhoudingen dat eenigszins mogelijk maken en zo bij volslagen onmacht alleen uit overmacht de hulp der Overheid toe te laten.

Daarom is het ook gevaarlijk ten deze regelen te stellen of gedragslijnen aan te geven, waardoor de diaconieën wat meer kunnen gaan overlappen aan Maatschappelijk Hulpbetoon.

Zulke maatregelen zouden, dit is 't eerste bezwaar, ongelijk werken. Een diaconie die weinig met moeilijkheden te worstelen heeft, kan veel verder gaan dan een diaconie, die uitermate begrensd wordt door plaatselijke of tijdelijke wederwaardigheden. Geeft men gedragslijnen aan, dan zal dit voor de eene te weinig haat opleveren, voor de andere onnoodige ruimte van handelen bieden. Zij kon verder gaan, maar ziet door de voorgestelde gedragslijn, dat zij niet zoover behoeft te gaan en gevoelt zich dus vrij den kring van hare hulpverlening minder ruim te trekken.

Het tweede bezwaar tegen zulke gedragslijnen is, dat zij als normaal, d.w.z. blijvend, zouden sanctioneerden, wat eigenlijk als noodtoestand en dus als tijdelijk moet blijven gelden. Het noodlottige hiervan springt teneer in het oog, wanneer men eraan denkt, dat er — naar wij mogen hopen — weer verruiming komen kan. Een gedragslijn in tijd van depressie mag de diaconieën niet voor de toekomst blijvend op lager plan hebben gebracht.

Het zal na het voorafgaande geen verwondering wekken, dat ik voorts als volkomen onjuist de redeneering verwerp, die den schoolstrijd stelt naast de quaestie der armenzorg. De schoolstrijd ging om de vrijheid en het recht der ouders om hun kinderen te doen onderwijzen naar hun eigen levensovertuiging. Het was inbreuk op de vrijheid, dat zij geen eigen scholen mochten oprichten. Deze vrijheid werd verkregen. Het was inbreuk op het recht, dat de Overheid wel voor de openbare scholen op neutralen grondslag de kosten zou vergoeden, niet voor de particuliere scholen op belijdenis-grondslag. Deze inbreuk op het recht werd door de wet van 1921 weggenomen.

Maar hoe staat het met de armenzorg?

Voor onze armenzorg vragen we als recht de vrijheid, om zelf onze behoeften te ondersteunen. Dit kan nooit gepaard gaan met den eisch, dat de Overheid de kosten van onderstand betale of vergoede. Het één sluit het ander uit.

Toen ik in 1906 voor het eerst diaken werd in de toen nog ongedeelde kerk van Den Haag, bedroeg het gehele budget f 16000. Nu zijn we tot drie heiren geworden: Den Haag-Oost, Den Haag-West, Den Haag-Zuid. En samen belopen de uitgaven nu meer dan f 100.000. Maar maakt het bedrag nu de positie principieel anders? Voor de nieuwe armenwet van 1912 vroegen we aan de Overheid: laat ons recht en vrijheid behouden om onze eigen behoeften te ondersteunen. Zouden we nu in 1936 vragen: geef ons recht en vrijheid doordat we niet meer zelve betalen maar het uit de staatskas krijgen wat onze broeders en zusters behoeven?

Uit dezen hoofde is ook principieel te verwerpen de gedachte om vrijdom van belasting te vragen voor het geld, dat men aan de armenzorg besteedt. Reeds hierom moet dit veroordeeld worden, omdat men dan aan den fiscus zou moeten opgeven wat men aan de diaconie had geofferd. Geofferd, neen, dat woord mag ik dan niet meer gebruiken. Het is geen offer geweest, want ik vraag, wat ik aan de diaconie gaf, terug. Geen offer, wat dan wel? Een voorschot op afbetaling aan de Overheid? De leden der Gereformeerde Kerken zouden dan declaraties mogen inzenden bij de Overheid voor hetgeen zij des Zondags in den collecte-zak hadden gedaan.

Maar hoe dan met het bewijs? Tot dusver gold altijd voor alle gaven van liefdadigheid de geheimhouding. Men zou dan eigenlijk de collectezakjes moeten afschaffen en zoo iets als lijsten ter teekening moeten invoeren met quitanties vanwege de diaconie als bewijsmiddel.

Het zou wel fraai worden. Liever blijven we dus bij het beginsel.

Ik wil daarom ten slotte dit beginsel nog eenmaal formuleeren.

De eigenlijke taak der Overheid is de armoede te bestrijden met algemeene middelen: economische politiek, die al wat tot mindere welvaart leidt, tegengaat; maatregelen, die het ontstaan van armoede trachten te verhinderen, verzekering tegen werkloosheid enz. enz.

We wezen reeds op al die veelheid van bemoeiing, die de Overheid heden ten dage met het economisch en sociaalpolitieke leven heeft. We noemden eveneens de steunregeling voor werklozen. Daarentegen behoort alle individuele armenzorg in beginsel tot het terrein der particuliere hulpverlening. En in het bijzonder moet op het terrein der particuliere hulpverlening de kerkelijke barmhartigheid naar haar eigen beginsel erkenning vinden. Wie niet staat in het volle en klare besef, dat de diaconie opkomt uit het ambt en daarom behoorende tot de roeping der kerk als instituut, van de overheid vrijheid moet eischen en van de kerk zelve getrouwe plichtsvervulling in 't brengen van het offer der liefde op het heilig altaar, geeft in beginsel het eigen recht der diaconie prijs, komt er steeds meer toe terrein na terrein aan de overheidszorg over te laten: Wie niet leeft uit het besef der roeping, maakt van de armenzorg een zaak van financieel beleid. En dan is er geen reden om de overheid niet te hulp te roepen en alle armenzorg al meer via den fiscus mogelijk te maken, het geld voor de behoeften in plaats van het aan de diaconie toe te vertrouwen, liever op het belastinghijfel te verrekenen.

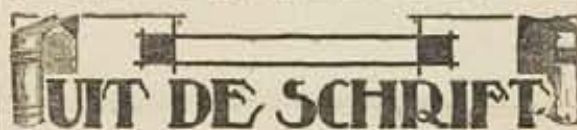
Ik eindig. Laat mij ten laatste u mogen herinneren aan wat Paulus eens heeft gezegd bij zijn afscheid aan Efese:

„En nu, broeders, ik beveel u Gode en den woorden Zijner genade, die machtig is u op te bouwen en u een erfdeel te geven onder al de heiligen. Ik heb niemands zilver of goud of kleeding begeerd. En gijzelven weet, dat deze handen tot mijn nooddrift en dergenen, die met mij waren, gediend hebben. Ik heb u in alles geboond, dat men, alzoo arbeidende, de zwakken moet opnemen en gedanken aan de woorden van den Heere Jezus, dat Hij gezegd heeft: het is zaliger te geven dan te ontvangen.“

Paulus, de groote leerstellige, zij ook als Apostel der barmhartigheid onze leermeester.

s. Gr.

v. B. C.

UIT DE SCHRIFT

Verhoord gered.

Uw gebed is verhoord....
Lukas 1:13 b.

Dat Zacharias gebeden heeft, blijkt uit het woord van den engel: „Vrees niet, Zacharias, want uw gebed is verhoord, en uw vrouw Elizabeth zal u een zoon baren, en gij zult zijn naam heeten Johannes“.

We worden door deze woorden nieuwsgierig gemaakt naar de stof, den inhoud van zijn gebed. Deze nieuwsgierigheid schijnt niet moeilijk te bevredigen. De gave van een zoon aan den ouden priester en zijn onvruchtbare vrouw is de verhooring van zijn bidden. Dus overschrijdt onze fantasie wel niet de grens met de veronderstelling, dat Zacharias en Elizabeth gebeden hebben om een kind.

Toch zijn we zoo nog niet klaar met onze vraag naar de stof van Zacharias' gebeden. Het mag ons immers niet ontgaan, dat de verkondiging der verhooring geschiedt aan den dienstdoenden priester; en in den tempel.

Zoo trachten we geloovig in te dringen in den zin van het moment en van de plaats der heilsvolkondiging; het was ter ure des reukoffers, en Zacharias was in den tempel des Heeren ingegaan. 'Ontgaat ons daarbij niet, dat onze God bij Zijn openbaring der verlossingsgeheimen aan tijd noch plaats gebonden is. De engel Gabriël werd van God gezonden naar een stad in Galilea, genaamd Nazareth, tot de maagd Maria. Nochtans, als we gaan zoeken naar de stof van Zacharias' bidden, aanvaarden we dankbaar de aanwijzingen van het tekstverband. Het ging den Heere blijkbaar bij het hooren naar dat bidden om nog iets anders dan om het geven van huiselijk geluk in een vroom priestergezin ergens in het Judeesche gebergte. Het woord, dat Zacharias' en Elizabeth lang verwachte en eindelijk gekregen geluk inluidt, is in den tempel gesproken.

Al dadelijk wordt het ons duidelijk nu, dat God de gave van het kind Johannes geeft in het groot verband van Zijn verbondswelwilligheid. Het huisgezin en zijn ontplooiing is niet het einde van Gods wegen. Kinderzegen blijkt hier met den tempel samen te hangen. Zoo krijgt het kind van Zacharias en Elizabeth straks ook niet een naam van burens en familie. De wil tot bestendiging van den familienaam moet wijken voor den geopenbaarden naam. Het kind is nog iets anders dan stambouder; zijn naam moet van Gods trouw aan heel Zijn volk dagelijks spreken.

Nu kam
bieden om
is verhoor
heiligd wa
bonds. Ge
hun wens
van Israël
de ouder
begeeren
Judeesche
die dagen
zang, dien
met de b
stond voo
gebeuren
voelde h
wilde d
den, die
het leven
hun deel
zoo heere
samen ble
werd. Hun
ningen van
er om Ze
een Jood,
hartstocht
voordal h
hun gesla
Zouden
Gods? Een
voor de v
was dus
beden het
denken ze
Maar w
De enge
hunner b
geloovige
De enge
de achist
die van A
tempel. E
deeld in
dag der v
functies
s'morgem
Zacharias
het reuko
van dat
volk verho
Het is
een offer
altaar gel
de heere
hebben v
uit op he
van het t
alleen het
draagt hi
op de ko
symbool
hof. En
bidt met
hartigheid
welgevalle
Dan zeg
hoord“.

Dat is
uit de on
Maar d
een kind
Dat was
die spreek
het verho
Doch n
Als hij z
heiligste
die al zijn
mule aan
Dan is
God m
God kan
beden nie
Omdat d
formule
met al h
der barm
Het bid
omvat al
van hun
En onze
huiselijk
tot God
bidding.
W.

Span v

De red
Maer g

sel nog een-

de armoede
n: economi-
ere welvaart
ontstaan van
verzekering

heid van be-
n dage met
leven heeft
ig voor werk-
individuele
der particu-
zonder moet
verleening de
igen beginsel
het volle en
uit het ambt
ing der kerk
moet eischen
htservulling
op het heilig
der diaconie
inna terrein
Wie niet leeft
in de armen-
En dan is er
ulp te roepen
seus mogelijk
gen in plaats
ouwen, liever
n.

mogen her-
ft gezegd bij

gode en den
is u op te
onder al de
e of goud of
dat deze han-
die met mij
alles getoond
ken moet op-
den van den
it is zaliger te

ook als Apost-
ster.

v. B. C.

RIFT

is verhoord...
Lukas 1:13b.

blijkt uit het
et, Zacharias,
vrouw Eliza-
zult zijn naam

euwsgierig ge-
an zijn gebed
et moeilijk te
an den ouden
rw is de vers-
rschrijdt onze
ronderstelling
n hebben om

aar met onze
gebeden. Het
de verkondi-
en dienstdoen-

bringen in den
aats der heils-
reukoffers, en
Heeren inge-
t onze God bij
eimen aan tijd
Gabriël werd
in Galilea, ge-
ria. Nochtans
van Zacharias
e aanwijzingen
n Heere blijke-
n om nog iets
selijk geluk in
het Judeesche
ias' en Eliza-
gekrege geluk

n.
ijk nu, dat God
ft in het groot
gheid. Het huis-
einde van Gods
et den tempel
ind van Zacha-
een naam van
stendiging van
r den geopen-
ets anders dan
Gods trouw aan

Nu kan men terecht opmerken, dat Zacharias bidden om een kind, dat blijkbaar door den Heere is verhoord en dus geen kwalijk bidden was, geheiligd was door zijn geloof in den God des verbonds. God geeft hem en zijn vrouw niet slechts hun wensch in het groot verband der vervulling van Israëls hope; deze verwachting Israëls heeft de ouder wordende echtelieden bewogen in hun begeeren naar een kind. Er waren velen in het Judeesche land, die de verlossing verwachtten in die dagen. Zacharias — zoo blijkt uit den lofzang, dien hij later zingt — is veel bezig geweest met de beloften van het Oude Testament. Vast stond voor hem, dat eens de dag kwam, dat het gebeuren ging. En hij wilde wel meedoen. Hij voelde het soms broeien. De vlam van zijn geloof wilde dan mee uitslaan. Maar toen ze ouder werden, die twee, werd hun kans klein, dat zij bij het leven hier op aarde nog, ontvangen zouden hun deel in dat ter verlossing komen van God. En zoo bedroefde het hun, dat ze ouder werden en samen bleven. Dat hun van God geen kind gegeven werd. Hun geslacht zou dan niet deelen in de zegeningen van dien grooten dag des Heeren. Ze baden er om. Ze baden er om met den hartstocht van een Jood, die geen nageslacht heeft. En met den hartstocht van den vrome, die niet kan sterven voordat hij heeft gezien het werk des Heeren. Zou hun geslacht zoo ondergaan?

Zouden zij niet een kind hebben voor dat werk Gods? Een zoon voor den tempeldienst? Een zoon voor de verlossing, die toch eens komen zou? Wel was dus de stof van Zacharias' en Elisabeths gebeden bepaald door hun verlangen, dat God gedenden zou Zijn verbond.

Maar we mogen verder gaan.

De engel verschijnt hun immers niet ten tijde hunner huiselijke gebeden en ten dage hunner geloovige overpeinzing der verlossing van Israël.

De engel verscheen Zacharias in Jeruzalem, toen de achste der vier en twintig priesterklassen, die van Abia, den dienst van de week had in den tempel. Elk der priesterklassen werd onderverdeeld in „vaderhuizen“; van deze had ieder één dag der week in het bijzonder dienst. De dienstfuncties der leden van een „vaderhuis“ werden 'smorgens onderling verdeeld door het lot. Aan Zacharias viel het te beurt, dat hij in het heilige het reukoffer ontsteken zou. Het mogen brengen van dat wierook-offer, dat de gebeden van het volk verbeeldde, gold als een bijzonder voorrecht.

Het is ongeveer drie uur in den middag. Er is een offerlam geslacht en in het voorhof op het altaar gelegd. Daarna kwam Zacharias' werk aan de beurt. Een priester ging hem voor met een bekken vol gloeiende kolen. Hij stort de kolen uit op het reukofferaltaar; voor het voorhangsel van het heilige der heiligen. Dan gaat Zacharias alleen het heilige binnen. Een schaal met wierook draagt hij in zijn handen. Die schudt hij leeg op de kolen van het altaar. De rook stijgt op, symbool van de gebeden der schare in het voorhof. En daarna bidt de priester Zacharias. Hij bidt met een vaste formule. „De God der barmhartigheid kome in het heiligdom, en neme met welgevallen het offer van Zijn volk aan.“

Dan zegt de engel tot hem: „Uw gebed is verhoord“.

Dat is dus het gebed om een kind. Dat blijkt uit de omschrijving der verhooring.

Maar dat is meer geweest dan een bidden om een kindje nog in het gezin van oude mensen. Dat was geweest erkenning van Gods vrijmacht, die spreekt en het is er, maar ook smeking om het verbond te gedenden van geslacht tot geslacht.

Doch meer nog was dat bidden van Zacharias. Als hij zijn priesterlijken dienst verricht in de heiligste bid-plaats van den tempel, is hij de man, die al zijn hartewensen in de gebruikelijke formule samenraapt.

Dan is verhooring... redding.

God maakt twee oude mensen zielsgetukkig. God kan het doen omdat ze met hun innigste bedden niet verlieten den bodem van het verbond. Omdat de vergrijsde priester zijn officiële gebedsformule zeide, intusschen gevend zijn heele ziel met al haar smachten in de hand van God, God der barmhartigheden.

Het bidden om het komen van Christus' rijk omvat al onze wenschen, indien in het begeeren van hun vervulling gloeit de vlam van ons geloof.

En onze nood en schande (Luk. 1:25), zoo enkel-huiselijk als ze den ongeloovige voorkomen, mogen tot God gebracht in de hoogtepunten onzer aanbidding.

W.

R. S.

*Span vry uw' hersen op, en knoop als in een bondel
De reden, Logica, wick, wat of waarheid zy,
Maer ga Rhetorica, blanketselen voor by.*

J. v. d. VONDEL.

KERKELUK LEVEN

Kalmte en voorzichtigheid.

In een artikel „Het zelfonderzoek“ handelt Dr H. H. Kuyper in „De Heraut“ van 29 Nov. j.l. over de verandering der volgorde van de woorden „geloof, bekeering, zelfonderzoek“ in het besluit der jongste Generale Synode. In het oorspronkelijk concept was de volgorde: zelfonderzoek, geloof, bekeering. Nu spreekt Prof. Kuyper over beschouwingen, aan deze wijziging vastgeknoopt. Deelt dan een en ander mede van den gang van zaken in dezen op de Synode. En laat zich dan tot deze droeve aanklacht voeren:

„Indien nu door deze verandering in volgorde heel het besluit van inhoud zou veranderd zijn, dan zou hier dus een opzettelijke misleiding hebben plaats gevonden. Een verwijt, dat ik natuurlijk niet richt tegen Prof. Grelidanus, aan wiens goede trouw ik geen oogenblik twijfel, maar wel tegen hem, die deze verandering in de volgorde der woorden heeft voorgesteld. Het zou dan een slimmigheidje geweest zijn om de punt van de pijl af te breken en de Synode iets te laten zeggen, wat zeker niet haar bedoeling was, evenmin als van hem, die dit besluit concipieerde. En het is een onheilig spel om, nu de zittingen der Synode gesloten zijn, aan haar besluit een uitlegging te willen geven, waardoor haar uitspraak in zoo ernstig en heilig geding tot een farce werd. Intusschen baat deze advokatenstimmigheid gelukkig niets. Want wat bleef staan is de verwijzing naar Zondag 31 van den Catechismus en naar de uitspraak van de Synode van Utrecht.“

Nu schrijft Prof. Kuyper wel conditioneel: „Indien nu... dan zou“. Maar daarna is zulk schrijven niet gerechtvaardigd. Eerst zou dan aangewezen moeten zijn, dat er goede grond voor zoodanige beschuldiging was. Dus ware eerst een onderzoek noodig geweest, of deze verandering van volgorde metterdaad wijziging van principieelen zin bracht. En bleek dit niet het geval te zijn, dan ware dit een eenvoudig bewijs, dat wie meenen en beweren mochten van wel, zich vergisten.

Daarmede was deze zaak dan uit geweest.

Of men zou bevonden hebben, dat er metterdaad principieele zinswijziging door tot stand gekomen ware. En dit had men dan kunnen betreuren. Maar voor de beschuldiging van „opzettelijke misleiding“ en „slimmigheidje“ en „advokatenstimmigheid“ en „onheilig spel“ moeten nog andere bewijzen bijgebracht worden dan een eventueel betoog, dat deze verandering van volgorde wijziging van wezenlijken zin meebracht.

Prof. Kuyper richt deze beschuldigingen wel niet tegen mij, zegt hij. Maar indien Prof. Kuyper „opzettelijk misleid“ is, moet ik daaraan toch schuldig zijn. Want ik heb in dezen met hem gesproken, niet de voorsteller dier verandering. En ik heb mijn argument hem genoemd: dat de volgorde logischer is.

Is dat argument nu onjuist, dan zou ik eene verkeerde reden aangevoerd hebben. Maar als dat zoo zou zijn, had ik dan Prof. Kuyper „opzettelijk misleid“? Kon het dan niet zijn, dat ik mij te goeder trouw vergist had?

Nu was en is mijne meening inderdaad, dat de volgorde: „geloof, bekeering, zelfonderzoek“ logischer is, doch wat den wezenlijken zin betreft, niet principieel verschilt van: „zelfonderzoek, geloof, bekeering“; en dat alle beweren, dat het omgekeerde zou willen handhaven, zonder goeden grond zou zijn. Dat in het oorspronkelijke concept de volgorde: zelfonderzoek, geloof, bekeering, gekozen was, stond in verband met de volgorde dier woorden in het advies en voorstel-Kuyper-Douma-Den Hartogh e.n., en kwam voort uit mijne overweging, dat het zelfonderzoek het eigenlijke punt was, maar dat over de noodzakelijkheid om aan te dringen op geloof en bekeering geen verschil zich geopenbaard had. Die twee werden in zoverre volledigheidshalve er bij opgenomen.

De Synode had besloten, bepaalde punten, waaronder ook het zelfonderzoek, aan eene Commissie van 7 in handen te geven om daarover op de volgende Generale Synode te rapporteren.

Dit besluit was reeds genomen.

Prof. Kuyper echter oordeelde, dat ook de Synode te Amsterdam reeds eene uitspraak over de noodzakelijkheid van het zelfonderzoek moest doen. Zijn geformuleerd advies werd als voorstel overgenomen en ter Synode ingediend door Ds Douma. En anderen betuigden er hunne instemming mee.

Dit voorstel werd door de Synode ter fine van advies in handen van Commissie I gegeven, die oordeelde, dat, nu de Synode ook het punt van het zelfonderzoek reeds opgenomen had onder die, waarover op de volgende Generale Synode gerapporteerd zou worden, thans volstaan moest worden met eene eenvoudige verklaring inzake de noodzakelijkheid van het zelfonderzoek.

Eindelijk werden twee concepten ontworpen. Eén werd door de Commissie I aangenomen, en ik werd toen tot rapporteur daarover, wat ik oorspronkelijk niet was, aangewezen.

Omdat eene Synodale uitspraak in dezen, zou zij haar doel kunnen bereiken, met algemeene stemmen moest worden aangenomen, naar ik meende, liet ik het Commissievoorstel lezen aan den voorsteller en de adhaesiebetuigers van het ter Synode ingediende voorstel, en dus ook aan Prof. Kuyper, om te weten, of zij er zich in konden vinden. Dat deed ik om mogelijke dis-

(Zie voor vervolg blz. 76)

Vol gas.

Neen, heden gaan we niet parkeeren. Wij gaan op tournee! Met een blij-wapperend vlaggetje vóór op den motor. De kilometernaald zal trillen vandaag! En onze hoop stellen wij in op de vierde versnelling!

Wij gaan met Schotvanger mee, den evangelist van de Auto-zending. Wij stappen bij hem binnen in zijn preek- en zangwagen. „De wagen van Hitler“ zeggen de kleine communisten van Waterland. Maar dat is niet waar, het is de evangeliwagen, die ons land doortrekt van de Groningsche kruin tot den Limburgschen teen.

Schotvanger zit niet zelf aan het stuur. De plaats in de cabine wordt ingenomen door een Stud uit Kampen of Amsterdam. Schreef Doedes eens van het academisch leervak der practische theologie, dat men het beter als dat der onpractische zou kunnen betitelen, dat is op deze rijdende collegekamer niet van toepassing.

Men heeft een preekje in den zak en men vindt onverwacht een gehoor van enkel kinderen. Men is aan punt één van een drie-puntsche toespraak met nabetrachting en zie, bij punt één plons een regenbui neer. Dan moet men ómstaan leeren. Vooral wordt men hier gevoerd in de leerschool der mislukkingen. De rethor in ons wordt in duizend gruzels geslagen! De mijnheer in ons gaat ónder de auto en wordt zoo plat als een scholletje opgeraapt. Maar hier wordt ook in schamelheid de zuivere schoonheid van het koninkrijk Gods openbaar! O, die wondere samenkomsten in het openluchtwerk, als de Satan gebonden wordt! O, die ontroerende schoonheid van „Het Onze Vader“ in een spelonkie, een krot van een zaaltje met enkele tientallen stoffige menschen! Wie iets van die heerlijkheid heeft medegemaakt zou die uren voor geen kathedraal vol hoorders willen missen.

Zoo toeren wij dan rond door ons Vaderland. Schotvanger laat ons den nood zien, maar vertelt ook telkens wat er gedaan wordt. Wij „doen“ de kandidaten en hulppredikers, verspreid over de hei en de klei. Wij zien kerken groeien en lokalen getimmerd! Wij leeren de ruitenswischer gebruiken! Ons hart zet zijn vensters open en wij gaan iets zien van het groote front, waarop gestreden wordt in deze wereld. Wij worden koddebeier-af en worden front-milicien! O God, stamelen wij, dat wist ik niet; dat 'leven zoo mooi kon zijn! Dat ik dat nu pas zie, dat mijn land vol is van kazematten en loopgraven! Dat Uw sergeants en korporaals als tirailleurs uitgezwermd zijn over het gebied van den vijand. Dat er door trouwe, eenvoudige mannen en vrouwen gevochten wordt met de enkels in de klei en een pijscheut in den rug, maar toch verbeten doorvechtend.

Wij maken staaltjes mee van droeve vermakelijkheid. De evangelist logeert bij een boer in Donker Noord-Holland. Geen kwade kerk! Hij laat Zondags inspannen om zijn gast naar de fijne kerk te laten brengen. Zijn zoon zal koetsier zijn. Die krijgt een vaderlijken raad. „Zeun, ga óók maar in de kerk, dan behoef je niet buiten te wachten“. Voor den zeun is dit een probleem, hoe gaat dat toe: kerkgaan? Vader stelt hem op zijn gemak: „Krek als in de bioscoop, zeun, je gaat maar zitten en het gaat van zelf.“ Deze goede opvoeder zag zich naderhand tot notabel gekozen en vervolgens tot ouderling. Hij gaat nu ook ter kerk, eens in de veertien dagen! Zoo gaat het toe in Noord-Holland in den jare 1936. Of de strijd voor kerkherstel ook gerechtvaardigd is geweest! Of de opwekkingen tot evangelisatie ook overdreven zijn!

Ten slotte gaan wij met de auto de grenzen over naar Vlaanderen, onze Calvinistische Irredenta. Naar het volk, dat ons het evangelie bracht en waarmede wij voetballen. De „Beisen“ weet u! Wij belalen in onze evangelisaties in Mechelen, Antwerpen, Gent en Brussel één procent af van de groote schuld der dankbaarheid, die op ons debet staat. Daar wordt het evangelie door ons gebracht aan de kinderen van hen, die voor ons als fakkels gebrand hebben op de houtmijt. O, dit bescheiden boekje is een heerlijk getuigenis!

Koopt het, dominees! Vertelt er uit op den kansel! Spreekt er uit op de catechisatiën tot de jongens en de magies! Neemt het mee naar kerke-raad en classis en als het soms wat droog is op de vergadering, haalt het dan uit uw zak en zegt: Instappen, Broeders!

Koopt het, Gemeente! Laat Schotvanger u dezen winter wat komen vertellen uit zijn werk of het laten zien met zijn film!

En gij allen: Stapt in en rijdt mee! Komt in beweging!

N. B.

1) D. Schotvanger. Uit het Dagboek van een Auto-zending. Uitgave De Auto-Zending, Adm. de Ruyterweg 74, Amsterdam.